

ՀՈՒՍԱԴՐՈՂ ՀԵՌԱՆԿԱՐՆԵՐ

1977 թվականի մայիսի 22-29 օրերին Անթիլիասում, Մեծի Տանն Կիլիկիայի Կաթողիկոսական Աթոռում, տեղի ունեցան աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրության, ձեռնադրության և օծման հանդիսությունները:

Այս առիթով Ս. Տ. Խորեն Ա կաթողիկոսը, Ամենայն Հայոց Ս. Տ. Վազգեն Ա կաթողիկոսին ուղղյալ Իր 23 հունվար թվակիր պաշտոնական գրությամբ, հրավեր էր ուղարկում Մայր Աթոռ, «որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսությունը մասնակցի սույն ընտրության մեկ հոգևորական և մեկ աշխարհական պատգամաւորներով՝ համաձայն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսության կանոնադրության 12-րդ յօդուածի տրամադրութեան»:

Ծանոթ են բոլորին 1956 թվականի փետրվարից սկսած սփյուռքում մեր ազգային-եկեղեցական երկփեղկումի և տագնապի պատմությունն ու նրա շարժառիթները:

Մայր Աթոռը այդ տագնապի պատճառով չմասնակցեց 1956 թվականի փետրվարին լուսահոգի Ս. Տ. Զարեհ Ա կաթողիկոսի և 1963 թվականի մայիսին՝ Ս. Տ. Խորեն Ա Մեծի Տանն Կիլիկիայի կաթողիկոսական ընտրություններին:

Բոլորիս ծանոթ են դարձյալ, թե 1956-1977 թվականների ընթացքում եկեղեցական այդ տագնապի և ներքին միասնականության խախտման հետևանքով ինչպիսի՜ խոր ցնցումներ և վերքեր ստացավ մեր եկեղեցին սփյուռքում:

Անցնող քսան տարիների ընթացքում, սակայն, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը թե՛ բանիվ և թե՛ գործով, միշտ լավատեսությամբ, որքան ջանքեր թափեց այդ տագնապի խաղաղ ու դրական լուծման համար և քանի՜-քանի՜ անգամներ սիրո և միության հայրական կոչեր, հորդորներ, հաշտության խաղաղասիրական առաջարկներ արեց:

1963 թվականի հոկտեմբերի 26-ին Երուսաղեմի ողջագործումով հայ եկեղեցու ներքին տագնապը փարատված տեսնելու Մայր Աթոռի և Հայոց Հայրապետի ուրախությունը նույնպես երկար չտևեց:

Այդ բոլորն այսօր անցյալի տխուր հուշ և պատմությունն է:

Այդ տագնապը պետք չէ որ շարունակվի: Ստեղծվել են, բարեբախտաբար, հուսադրող մոր հեռանկարներ տագնապի լուծման ճանապարհի վրա:

Ժամանակն է, որ վերականգնվի հայ եկեղեցու միությունն ու ներքին խաղաղությունը. «Արեգակն ի վերայ բարկութեան ձերոյ մի մոցէ» (Եփես. Դ 26): «Ահա օր փրկութեան» (Բ Կորնթ. 2 2):

Այս եկեղեցաշեն և հանրօգուտ մտածումների լույսի տակ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը 1977 թվականի ապրիլի 26-ին պատասխանում էր Տ. Տ. Խորեն Ա կաթողիկոսի հունվար 23 թվակիր հրավերն անտեսելին:

«Մենք սրտանց կ'ողջունենք Ձեր հրաւերը, անոր մէջ տեսնելով վերջապահումը այն բարի ոգիին որ սկիզբ առած էր մեր միջև Երուսաղէմ, մեր ողջագոյրումի օրերուն 1963-ի հոկտեմբերին:

Մենք կը հաւատանք նաև թէ Ձերոյ Սրբութիւնը և ձեր ազգային-եկեղեցական մարմինները խորհած էր արդէն դիմել այն միջոցառումներուն, որոնք օրինաւոր հնարաւորութիւնը պէտք է տեսլէին ճանապարհը բանալու մեր ներկայացուցիչներու աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրութեան մասնակցութեան, իբրև հրապարակային արտայայտութիւնը մեր երկու Աթոռներու միջև քսան տարիներէ ի վեր եղած անհասկացողութեանց վերացման:

Կը խորհինք թէ, այս պահուն Մեզ և Ձեզ մտահոգողը և հետևաբար՝ կարևորը, հրամայականը ոչ թէ պարզապէս ձեռական մասնակցութիւնն է Մայր Աթոռիս ներկայացուցիչներու Ձեր Աթոռի Ազգային Ընդհանուր Ժողովին, այլ կարևորն ու հրամայականն է՝ վերացնել այն առարկայական պատճառները, որոնց հետևանքը հանդիսացաւ այն տագնապայի վիճակը, որ ահա կը գոյատևէ քսան և անլի տարիներէ ի վեր ի ցաւ մեր բոլորիս սիրտերուն և ի վնաս մեր սուրբ եկեղեցիին ու մեր ժողովուրդի հիմնական ու տեսական շահերուն»:

Հայրապետական սույն նամակում նշվում էր նաև, թե «Մայր Աթոռը շատոնց ի վեր կը սպասէ համբերութեամբ և լաւատեսութեամբ վերացած տեսնել սփիւռքի մեր եկեղեցական տագնապին ծնունդ տուող պատճառները», մեր եկեղեցական իրավասությանց դարավոր կանոնների և օրինականության պահպանման լույսի տակ, տագնապ, որը ահա քսան տարիներից ի վեր ճնշում է հայ հոգիների վրա:

Իր վերոհիշյալ նամակում Տ. Տ. Վազգեն Ա Հայրապետը Ամենայն Հայոց տագնապը գործնականորեն և վերջնականապես վերացած տեսնելու լավատեսությամբ Տ. Տ. Խորեն Ա կաթողիկոսի ուշադրությանն էր հանձնում Մայր Աթոռի մասնակցության հետևյալ պարագան.

«Հետևաբար, կը խորհինք թէ, Մայր Աթոռիս ներկայացուցիչներու մասնակցութիւնը հնարաւոր դարձնելու համար, անհրաժեշտ է որ Աթոռիդ Ազգային Ընդհանուր Ժողովը նախքան ընտրութեան անցնիլը, իր իշխանութեամբ չեղեալ հռչակէ 32-րդ և 33-րդ յօդուածները ու նաև տրամադրութիւն լալտնէ պատշաճ բանաձևումով մը, որ աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրութենէն և օծումէն յետոյ, շուրջ մէկ տարուան ընթացքին՝ մեր Աթոռներու միջև բանակցութիւններու և փոխադարձ հասկացողութեանց ճանապարհով, օրինաւոր և բարոյք լուծում գտնեն նաև միւս հարցերը, որոնք Ձեզ ուղարկած էինք 1971-ի նոյեմբերին, Ձեր պաշտօնական ներկայացուցիչներու ձեռամբ, և զոր կրկին Ձեր ուշադրութեան յանձնած էինք Մեր 14 փետրուար 1972 նամակով, հարցեր, որոնք կը կարօտին օրինական կարգաւորման, համաձայն մեր եկեղեցւոյ կարգ ու կանոնին:

Յիշեցման կարգով ներիակ Ձեզի վերստին կը ներկայացնենք այդ հինգ հարցերը, բանաձևուած Մեր կողմէ 12 նոյեմբեր 1971-ին»:

Ամենայն Հայոց վեհափառ Հայրապետի սույն պաշտոնական գրու-

թյունն անձամբ Անթիլիաս տարավ Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամ, Արևմտյան Եվրոպայի հայրապետական պատվիրակ և Ֆրանսիայի հայոց առաջնորդ տ. Սերովբե արքեպ. Մանուկյանը, որ այդ օրերին ուխտավորաբար գտնվում էր Մայր Աթոռում, Երուսաղեմի հայոց ամենապատիվ տ. Եղիշե սրբազան պատրիարքի հետ:

Ապրիլի 27-ին, չորեքշաբթի օրը, Անթիլիաս էր ժամանում տ. Սերովբե արքեպիսկոպոսը և անձամբ Հայոց Հայրապետի վերոհիշյալ նամակը հանձնում Տ. Տ. Խորեն Ա կաթողիկոսին:

Մայիս 2 թվակիր նամակով Տ. Տ. Խորեն Ա կաթողիկոսը պատասխանում էր Տ. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետի ապրիլ 26 թվակիր նամակին՝ հայտնելով պաշտոնապես, թե «Անցնող Ազգային Ընդհանուր Ժողովին մեջ կազմուած էր յանձնախումբ մը՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան կանոնները վերամշակելու համար: Նոյն ժողովին մեջ, ինչպէս նաև յետագային, ազգայիններու տրամադրութիւնները ամէն պատրաստակամութիւն ցոյց կուտային 32-րդ և 33-րդ յօդուածները կանոնագրէն դուրս ձգելու:

Այս հիման վրայ, առնելով ա. Աթոռիս եպիսկոպոսներու, ազգային մարմիններու և պատասխանատու ազգայիններու կարծիքները, կրնանք հաւաստիացնել Ձեզ, թէ յառաջիկայ գումարուելիք Ազգային Ընդհանուր Ժողովը վերոյիշեալ երկու յօդուածները պիտի վերցնէ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան կանոնադրութենէն»:

Տ. Տ. Խորեն կաթողիկոսի 2 մայիս թվակիր սույն պատասխան նամակը անձամբ Մայր Աթոռ էր բերում տ. Սերովբե արքեպ. Մանուկյանը, մայիսի 7-ին:

Երկու Աթոռների միջև վերջերս փոխանակված պաշտոնական գրությունների լույսի տակ և տ. Սերովբե արքեպիսկոպոսի՝ Գերագույն հոգևոր խորհրդի 9 մայիս նիստում, դեպի Անթիլիաս իր կատարած առաքելության մասին տված զեկուցագրի հիման վրա, Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի նախագահությամբ գումարված Գերագույն հոգևոր խորհուրդը իր լիազմար նիստում, որին հրավիրվել էր նաև տ. Եղիշե սրբազան պատրիարք հայրը, որոշում է ընդունում մասնակցել Անթիլիասում մայիսի 22-ին աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրության և մայիսի 29-ին՝ օծման հանդիսություններին:

Գերագույն հոգևոր խորհրդի սույն նիստում Մայր Աթոռի երկու ներկայացուցիչներ են նշանակվում՝ տ. Սերովբե արքեպ. Մանուկյանը և Անգլիայի հայոց հայրապետական պատվիրակ տ. Ներսես եպս. Պոզապալյանը:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը Անթիլիասի հանդիսություններին Մայր Աթոռից երկու պատգամավորներ ուղարկելու մասին 10 մայիս պաշտոնական իր գրությամբ տեղեկացնում էր Տ. Տ. Խորեն Ա կաթողիկոսին:

«Մեր սուրբ եկեղեցին՝ ներքին միության, օրինականության և խաղաղության նաահանգիստը տանող ճանապարհին վրայ, Մենք կը կամենանք հետևողականորեն մնալ յաւատեւ, համոզուած ըլլալով թէ Ձեր վերոյիշեալ նամակին մէջ յստակօրէն արտայայտուած հաւատիացումները կարճ ժամանակի մէջ կեանքի պիտի կոչուին, յապաւումովը Ձեր կանոնագրի 32-րդ և 33-րդ յօդուածներուն և օրինական կարգաւորումովը ծանօթ հինգ հարցերուն, բանակցութեանց եղանակաւ, հարցեր, որոնց ուրախ ենք որ կ'ակնարկէ նաև Ձերոյ Սրբութիւնը իր նոյն նամակին մէջ:

Ձեր հաաաստիացումները իրօք մխիթարեցին Մեր սիրտը, որոնց կենսագործումով կը հաաատանք թէ նոր էջ մը պիտի բացուի մեր Աթոռներու յարաբերութեանց պատմութեան մէջ:

Կը հաաատանք թէ՛ Մենք, Ձերդ Սրբութիւնը և նորընտիր Ձեր Աթոռակից Եղբայրը միասնաբար, սրբութեամբ և վճռականութեամբ պիտի պանպանենք յետ ալսու կանոնը մեր եկեղեցւոյ նուիրապետական Աթոռներու պատմականօրէն նուիրագործուած իրաաստութեանց սահմաններու, համեարաշխ գործակցութեան մթնոլորտի մէջ:

Հեռացնել 32-րդ և 33-րդ յօդուածները՝ կը նշանակէ հեռացնել խախտումը մեր Աթոռներու իրաաստութեանց սահմաններուն, կը նշանակէ հեռացնել բուն պատճառը տագնապին, որ քսան տարիներէ ի վեր կը պառակտէ ու կը տկարացնէ մեր եկեղեցւոյ մարմինը: Միայն հեռացումովը բուն պատճառին՝ կրնանք հեռացնել նաև հետևանքները:

Ահա թէ ինչու սրտանց կ'ողջունենք Ձեր ճամակի յուսադիչ ոգին և շինարար հաաաստիացումները և իրապէս կը հաաատանք որ այսօրուսէ սկսեալ և յետ ալսու բազում առիթներով, միատեղ պիտի կարողանանք զգալ ու ապրիլ քաղցրութիւնը մեծ Սաղմոսերգոյի տեսիլքին. «Զի՛ բարի, զի՛ վայելուչ, զի բնական եղբարք ի միասին... անդ պատրաստեաց Տէր զօրհնութիւն և զկեանսն յաիտենից» (Սաղմոս ԺԼԲ 1, 3):

Մայիսի 22-ին Անթիլիասում Պատգամավորական Ժողովին և ապա մայիսի 29-ին՝ օծման և այլ հանդիսություններին Մայր Աթոռի պատգամավորների մասնակցությունը շերտորեն և որդիական երախտագիտությամբ ընդունվեց ամենուրեք՝ որպէս սրտագին ցանկության արտահայտություն անցյալի տխուր էջը փակելու և հուշով նայելու ապագային՝ «շուտափույթ» կերպով վերացած տեսնելու տագնապը» և ողջունելու վերահասատապած, բաղձալի միությունը սիրտքի մեր ազգային-եկեղեցական կյանքի մէջ:

Արդարև, Մայր Աթոռի մասնակցությունը Անթիլիասի հանդիսություններին, հույս ներշնչող նախաձեռնություն էր, հին վերքերը բուժելու, ինչպէս նշում է նաև Բեյրութի օրաթերթերից մէկը. «Այսօր մոտիկ անցյալի վերքերը դարմանելու մղումով Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսությունը իր մասնակցությունը կրերէ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրության» («Ազդակ», մայիսի 29):

Սիրտքաբալ մամուլը նույնպէս գոհունակությամբ ողջունեց Անթիլիասի հանդիսություններին Մայր Աթոռի մասնակցությունը, որպէս ուրախալի մի իրադարձություն, որական մի ազդանշան, որը հուսադրող հեռանկարներ էր բացում սիրտքի մեր եկեղեցւոյ ծոցում՝ ծանոթ տագնապի և երկփեղկման բարվոք և օրինական լուծման ճանապարհին:

Մայր Աթոռը հավատում է, որ իր այդ մասնակցությամբ մի նոր էջ է բացվելու սիրտք-հայրենիք եկեղեցական հարաբերությունների մէջ:

Այո՛, Մայր Աթոռը ուրախ սրտով, բա՛ց սրտով մասնակցեց և՛ Պատգամավորական Ժողովի ընտրական նիստին, և՛ հաջորդ օրերի հանդիսություններին:

Մայիսի 22-ին, կիրակի օրը, Անթիլիասի ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր տաճարում հատենի Պատգամավորական Ժողովի խոսք է առնում Տ. Տ. Խորեն Ա Կաթողիկոսը և, խոսելով նաև Մայր Աթոռի ու Անթիլիասի հարաբերությունների բարվոքման մասին, ասում է.

«Մեր խոր բաղձանքն է որ մօտիկ ապագային, Հայաստանեայց եկեղեցւոյ առջև բացուի լուսահեղ ճանապարհ մը, որ երկու Աթոռները կա-

րենան միասնաբար ծառայել հայ ազգին: Կոչ կ'ուղղենք յարգամեծար պատգամաորենքուդ եւ յառաջիկային գումարելի Ազգ. Ընդհանուր Ժողովի անդամներուն որ այս ճամբուն վրայ խոչընդոտ հանդիսացող դժուարութիւնները—ի մասնաւորի 32-րդ եւ 33-րդ յօդուածներու հարց—վերացնեն եւ ամբողջական համերաշխութեան ճամբան հարթեն»:

Այնուհետեւ Պատգամաւորական Ժողովը միաձայնութեամբ արձանագրում է Դիվանի կողմից ժողովին ներկայացված հետևյալ առաջարկը՝ ի մասին երկու Աթոռների հարաբերությունների բարվոքման.

«Նկատի ունենալով նաև յատենի Պատգամաւորական Ժողովին Վեհափառ Հայրապետին կողմէ արտայայտուած բաղձանքը, եւ հիմնուելով վերջին Ազգային Ընդհանուր Ժողովին արդէն իսկ արտայայտութիւն գտած տրամադրութեանց վրայ, ազգային պատգամաւորական ժողովը իր կարգին ջերմապէս կը թելադրէ իրաւասու ժողովներուն և մարմիններուն, և մասնաւորապէս յառաջիկայ Ազգային Ընդհանուր Ժողովին, նպաստել Հայաստանեայց եկեղեցւոյ երկու Աթոռներուն միջև յամեցող տարակարծութեանց պատճառներու վերացման, ի մասնաւորի Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան 32-րդ և 33-րդ յօդուածներու յարուցած դժուարութեանց հարթումով»:

Մայիսի 29-ին, կիրակի օրը, Հոգեգալստյան տոնին, Անթիլիասի ս. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր տաճարում կատարվում է նորընտիր աթոռակից-կաթողիկոս Գարեգին արքեպիսկոպոսի օծման հանդիսությունը, որին մասնակցում են նաև Մայր Աթոռի երկու պատգամաւորները:

Իր օծումից հետո Ս. Տ. Գարեգին Բ աթոռակից-կաթողիկոսը իր անդրանիկ քարոզում նշում էր իր ընտրության և օծման առթիվ հայ եկեղեցու ծոցում ստեղծված «սիրոյ, միասնականութեան բարեբաստիկ և յուսադրիչ երևոյթը... յոյսի և ուրախութեան արտապնդիչ զգացումներով կը զեղու սիրտըս երբ կը տեսնեմ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան մասնակցութիւնը այս կաթողիկոսական ընտրութեան և օծման: Գեղեցիկ, պայծառ օր մըն է այս մեր եկեղեցւոյ պատմութեան մէջ»:

Բոլորի արտերում, ամենքի հոգիների մեջ և շրթների վրա արձագանքում էին միության, համերաշխության և սիրո խոսքերը: Բոլորի ցանկությունն էր, որ այս առթիվ արտասանված գեղեցիկ խոսքերը կյանքի վերածվեն, դառնան կենդանի գործ:

Իրոք հուզիչ և հուսադրիչ էին Անթիլիասի հանդիսությունների առթիվ Ամենայն Հայոց Հայրապետի և Կիլիկյան Աթոռի կաթողիկոսի միջև փոխանակված գրությունների արտահայտություններն ու հավաստիացումները: Հուզիչ և հուսադրիչ եղան նաև նույն առթիվ Անթիլիասում արտասանված ճառերն ու հայ մամուլի հոդվածները: Բայց այդ բոլորը կարող են օճառի պղպջակի նման ցնդել, եթե, ինչպէս Վեհափառ Հայրապետն է ասում, չհեռացվեն տազնապի բուն պատճառները, քանի որ «միայն հեռացումովը բուն պատճառին կրճաճք հեռացնել նաև հետևանքները»: Իսկ տազնապի բուն պատճառները պարզ է, որ հանդիսացան 32-րդ և 33-րդ հոդվածները և նրանց գործադրումը Միացյալ Նահանգների, Պարսկաստանի և Հունաստանի էջմիածնապատկան թեմերից ներս:

Արդարև, մեր եկեղեցու և Մայր Աթոռի ծանր վիշտն էր արտահայտում տ. Սերովբէ արքեպ. Մանուկյանը Բեյրութում, պաշտոնական մի տեսակցության առիթով, երբ, խոսելով 32-րդ և 33-րդ հոդվածների մասին, շեշտում էր.

«Մեզ համար այդ հողվածներուն վերացումը մեծ նշանակություն ունի: Կիլիկիո Աթոռի պատմության ընթացքին, հաճախ թյուրիմացություններ և տարակարծություններ ծագած են զույգ Աթոռներուն միջև: Բայց ոչ մեկ ատեն անոնք օրենքի ույժ ստացած են, կանոնագրության մեջ չեն անցած: Վերջին անգամ այդ տարակարծությունները կանոնի վերաձևեցան, նպատակ ունենալով ս. Էջմիածինը տկարացնելու և Կիլիկիո Աթոռը դարձնելու արտասահմանի միակ կեդրոնը, ինչ որ կհակառակ Հայց. եկեղեցվո սկզբունքներուն և կանոններուն» («Ազդակ», 1 հունիսի):

Մենք համոզված ենք, սակայն, որ մեր եկեղեցու և ժողովրդի կենսական ու մնայուն շահերը պիտի թելադրեն բոլորին անխտիր՝ վերականգնումը օրինականության, միության և շինարար գործակցության մեր նվիրապետական պատմական Աթոռների միջև, Աթոռներ, որոնք ամուր կանգնած պետք է մնան հայրենի հողի վրա խարսխված Միածնի իջման վեմի վրա:

Մայիսի 29-ին, երեկոյան, պաշտոնական ընդունելության ժամանակ, Ս. Ս. Խորեն Ա կաթողիկոսը «Իր աննուն ուրախությունն ու գոհունակությունն» էր հայտնում հրապարակով նաև Մայր Աթոռի ներկայացուցիչների մասնակցության համար և ասում.

«...Դուք, գերաշնորհ և սիրելի ներկայացուցիչներ ս. Էջմիածնի, փոխանցեցեք Ամենայն Հայոց Հայրապետին՝ Մեր Վեհափառ Եղբորը՝ Ն. Ս. Ս. Վազգէն Ա կաթողիկոսին Մեր խոր շնորհակալութիւնը, Մեր եղբայրական ջերմ սէրն ու սրտագին բարեմաղթութիւնները Իր առողջութեան և արեւշատութեան: Թող Նորին Սրբութիւնը Հայց. եկեղեցու շքեղ ծաղկումը միութեան ու միասնականութեան մէջ տեսնելու բարեբախտութիւնը ունենայ»:

Անթիլիասի հանդիսություններից հետո Մայր Աթոռ ժամանեց տ. Ներսէս եպ. Պոզապալյանը, որը անձամբ բերեց և Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին հանձնեց Ս. Ս. Գարեգին Բ աթոռակից-կաթողիկոսի 30 մայիս թվակիր պաշտոնական գրությունը, որի մէջ ասված էր.

«Ինչպէս Խորեն Ա Վեհափառ Հայրապետը Իր 2 մայիս, 1977 թուակիր և 159/77 թուահամար նամակով կը յայտնէ, յառաջիկային խորհրդակցութեանց, բանալցութեանց ճամբով, փոխադարձ սիրոյ, եղբայրութեան և յարգանքի մթնոլորտին մէջ, մեր եկեղեցիի գաղափարէն և սկզբունքէն առաջնորդուած, Մենք ևս կը յուսանք և Մեր գերագոյն կարելին ի գործ պիտի դնենք որ կարելի փութով վերջ գտնեն տարակարծութիւնները և գործնական, սահման և օգտաւէտ արտապայտութեան ընթացքի մէջ մտնէ Հայց. եկեղեցու միութիւնը՝ ի փառս Աստուծոյ, և ի բարին հաջ ժողովուրդին»:

Ս. Ս. Վազգէն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը Իր մայիս 29 թվակիր հետևյալ հեռագրով շնորհավորում էր Ս. Ս. Գարեգին աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրությունը.

«Սրաւեց շնորհավորում ենք Գարեգին արքեպիսկոպոսի իբրև աթոռակից՝ Ձեզ Կիլիկյան Աթոռի: Հայցում ենք Աստուծո օրհնությունը և օգնականությունը Ձերդ Սրբության և Գարեգին աթոռակից-կաթողիկոսի առաքելության՝ ի խնդիր մեր Մայր եկեղեցու միության և համայն հաջ հավատացյալ մեր ժողովրդի ազգային միասնության ամրապնդման: Սուրբ Էջմիածնից և վերածնված մայր հայրենիքից եղբայրական սիրո ողջոյն ամենաբարի մաղթանքներով»:

Մայր Աթոռը գոհ է, որ իր երկու ներկայացուցիչներով մասնակցեց

Տանն Կիլիկիայի աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրության և օծման հանդիսություններին:

Մայր Աթոռը նույնպես գոհունակությամբ արձանագրեց սույ առթիվ գրված հավաստիացումները մեր եկեղեցական տազնապալի կացությունների վերացման առնչությամբ և ի մասնավորի պաշտոնական խոստումները՝ ա՛յն մասին, որ շուտով կջնջվեն 32-րդ և 33-րդ հոդվածները Կիլիկյան Աթոռի կանոնագրությունից:

Մայր Աթոռը և մեր բովանդակ ժողովուրդը լավատեսությամբ սպասում են, որ խոսքերը կենդանի և շինարար գործի վերածվեն, առաջին հերթին վերացումովը 32-րդ և 33-րդ հոդվածների, որով միայն ճանապարհ կարող է բացվել հետագա բանակցությունների, գործնական միջոցառումներով բուժելու համար քսան տարիների տազնապալի բացած վերքերը հայ եկեղեցու մարմնի վրա:

Այս մտածումներով «Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը ջերմորեն շնորհավորում է Նորին Սուրբ Օծություն Ս. Տ. Գարեգին Բ աթոռակից-կաթողիկոսի ընտրությունը՝ մաղթելով Նրան քաջառողջություն, հայրապետական արդյունավետ գործունեություն՝ իրականացնելու համար մեր եկեղեցական ու ազգային միասնականության վերաբերյալ բոլոր այն բարի մտածումներն ու սպասելիքները, որոնք նույնպես Իրենն են որպես բարձրաստիճան հոգևորականի և հայ մարդու:

Ծ Ա Ն Ո Թ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Հիշեցման կարգով մեր ընթերցողների ուշադրությանն ենք հանձնում, թե Կիլիկյան Աթոռի կանոնագրության 32-րդ հոդվածով Կիլիկյան թեմ են հռչակվում Մայր Աթոռ ու Էջմիածնի իրավասության ներքո գտնվող Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների, Պարսկաստանի և Հունաստանի թեմերը: Իսկ 33-րդ հոդվածը ճախատեսում է, որ սփյուռքում ճան ալ թեմեր կարող են միացվել Անթիլիասի Կիլիկյան Աթոռին:

